बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ व सुधारीत अधिनियम, २०२१ अंतर्गत मिशन वात्सल्य अंतर्गत कार्यरत स्वयंसेवी संस्थांच्या सुधारित मान्यतेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः रिटपी-२०२२/प्र.क्र.४६/का-०८
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक- १२ मे, २०२३

संदर्भ :-

१. बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ व सुधारित अधिनियम, २०२१
२. महाराष्ट्र राज्य बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८.
३. महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.जेजेए-२०१७/प्र.क्र.५३ (भाग-४)/का-०८, दि.६/५/२०२०
४. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे पत्र क्र.मबाविआ/ बा.वि./का-५/निगृ.बागृ.सुधारित मान्यता/२०२२-२३/पुणे/१२३५ दि.०६/०३/२०२३
५. उप आयुक्त (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे पत्र क्र.मबाविआ/ बा.वि./ का-५/ निगृ.बागृ.सुधारित मान्यता/ २०२२-२३/ पुणे/ १६९८ दि.३०/०३/२०२३

प्रस्तावना :-

राज्यात मिशन वात्सल्य या केंद्रपुरस्कृत योजनेंतर्गत ४० स्वयंसेवी संस्था बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ व महाराष्ट्र राज्य बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८ अन्वये कार्यरत आहेत. सदर संस्थेमधील प्रवेशितांच्या परिपोषण अनुदानाशिवाय या संस्थेतील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाकरीता देखील केंद्र शासनाकडून अनुदान प्राप्त होत असते. तथापि, या सर्व संस्थांना केवळ निरीक्षणगृह मान्यता असल्याने या सर्व संस्थांमध्ये कर्मचाऱ्यांच्या तुलनेत संस्थेमध्ये दाखल प्रवेशितांची संख्या कमी आहे. यास्तव सदरील सर्व संस्थांना निरीक्षणगृह/बालगृह अशी मान्यता देण्याच्या अनुषंगाने या संस्थांच्या प्रवेशित क्षमतेबाबत फेर आढावा घेवून उपलब्ध सोयी सुविधांनुसार सुधारित मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ आणि सुधारीत अधिनियम, २०२१ तसेच महाराष्ट्र राज्य बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८ अंतर्गत राज्यात मिशन वात्सल्य या केंद्रपुरस्कृत योजनेंतर्गत बालकांची काळजी व संरक्षणाची गरज असणाऱ्या आणि विधी संघर्षग्रस्त बालकांसाठी कार्यरत परिशिष्ट-अ येथील स्वयंसेवी संस्थांना निरीक्षणगृह/बालगृह अशी मान्यता/सुधारीत मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने सदर संस्थांना नोंदणी प्रमाणत्र/सुधारीत नोंदणी प्रमाणपत्र निर्गमीत करण्याबाबतची आवश्यक कार्यवाही करण्याची जबाबदारी आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांची राहील.

३. सदर संस्थेतील विधीसंघर्षग्रस्त बालके आणि काळजी व संरक्षणाची गरज असणारी बालके यांचा एकमेकांशी संबंध येणार नाही, याची दक्षता संबंधित संस्थेने घ्यावयाची आहे. यामध्ये कसूर झाल्यास संबंधितांवर बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ आणि सुधारीत अधिनियम, २०२१ तसेच महाराष्ट्र राज्य बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८ अंतर्गत कारवाई करण्यात येईल.

३. राज्यातील सर्व बाल कल्याण समित्यांकडून काळजी व संरक्षणाची गरज असणाऱ्या बालकांना दाखल आदेश देत असताना खालील प्राधान्यक्रमानुसारच दाखल आदेश देण्यात येतील. काही अपरिहार्य कारणास्तव सदरच्या प्राधान्यक्रमानुसार प्रवेशितांना दाखल आदेश देणे बाल कल्याण समितीस शक्य नसल्यास त्याबाबतची कारणे संबंधित प्रवेशिताच्या दाखल आदेशामध्ये सदर कारण नमुद करणे तसेच याबाबतचा मासिक अहवाल आयुक्तालयामार्फत शासनास दहरमाह सादर करणे राज्यातील सर्व बाल कल्याण समितींना बंधनकारक राहील.

I. शासकीय संस्था
II. मिशन वात्सल्य योजनेंतर्गत कार्यरत संस्था
III. विनाअनुदानीत तत्वावर कार्यरत स्वयंसेवी संस्था
IV. अनुदानीत तत्वावर कार्यरत स्वयंसेवी संस्था

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३०५१२१२३१४४१२३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

NILESH JANARDAN PATIL

Digitally signed by NILESH JANARDAN PATIL
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT DEPARTMENT, 2.5.4.20=b7f57a5d2af23fdb37cfec3c30cfe085ddbef06ea381e7e81401a472bbb966f7, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=B7D8429F943427129A6A081EE223FEAC961CDD926C4D3542C55A470F22A7C7AE, cn=NILESH JANARDAN PATIL
Date: 2023.05.12 14:44:41 +05'30'

(डॉ. निलेश ज. पाटील)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/ सदस्य, विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
५. मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांची खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. मा.मुख्य सचिव,महाराष्ट्र राज्य यांचे उपसचिव,मंत्रालय,मुंबई
७. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
९. सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

१०. उपायुक्त (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय,पुणे
११. कार्यक्रम व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य बाल संरक्षण सोसायटी, पुणे.
१२. सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी.
१३. सर्व बाल कल्याण समिती
१४. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. निवड नस्ती, का-०८.

परिशिष्ट-अ

अ. क्र.	जिल्हा	संस्थेचे नाव	संस्थेचा प्रकार	मुले/ मुली	क्षमता	
					निरीक्षणगृह	बालगृह
१	२	३	४	५	६	७
१	ठाणे	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलींचे निरिक्षणगृह/बालगृह, भिवंडी, जि. ठाणे	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१५	२५
२	ठाणे	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह/बालगृह, भिवंडी, जि. ठाणे	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	५०	५०
३	रायगड	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह /बालगृह, कर्जत, जि.रायगड	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	३०	२०
४	रत्नागिरी	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना रत्नागिरी संचलित एन.पी.अभ्यंकर मुलांचे निरिक्षणगृह / बालगृह, रत्नागिरी	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	२०
५	रत्नागिरी	कै.श्रीमती जानकीबाई (आक्का) तेंडुलकर महिलाश्रम, लांजा संचलित प्राथमिक कनिष्ठ व वरिष्ठ मुलींचे बालगृह, साटवली रोड, ता.लांजा, जि.रत्नागिरी	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	४०
६	पुणे	विभागीय परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह / बालगृह, बारामती जि.पुणे	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	२०	८०
७	सांगली	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना सांगली संचलित कै.दादुकाका भिडे मुलांचे निरिक्षणगृह /बालगृह पुष्कराज चौक, मिरज रोड, सांगली	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	२५	७५
८	सांगली	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना सांगली संचलित सुंदराबाई शंकरलाल मालू मुलींचे निरिक्षणगृह /बालगृह पुष्कराज चौक सांगली, मिरज रोड, सांगली	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	४०
९	सातारा	प्रादेशिक परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह/बालगृह, कोल्हापूर नाक्याजवळ,कराड, जि.सातारा.	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	२८
१०	सातारा	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलींचे निरिक्षणगृह/ बालगृह,सदर बाजार, सातारा	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	५	१९
११	सातारा	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह/ बालगृह,सदर बाजार, सातारा	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	३०	२०
१२	कोल्हापूर	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन मुलांचे निरिक्षणगृह/बालगृह बाल कल्याण संकूल मंगळवार पेठ, कोल्हापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	२०	८०

१३	कोल्हापूर	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित सौ. नलिनी शा.पंत वालवलकर मुलींचे निरिक्षणगृह / बालगृह मंगळवार पेठ कोल्हापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१५	६०
१४	कोल्हापूर	दि कागल एज्यूकशन सोसायटी, कागल संचलित मुलांचे बालगृह निरिक्षणगृह कागल ता.कागल जि. कोल्हापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	६०
१५	सोलापूर	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलींचे निरिक्षणगृह, सदर बाजार, सोलापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	६५
१६	सोलापूर	मुंबई प्रार्थना समाज संचलित, वा.बा.नवरंगे बालकाश्रम, मुलींचे निरिक्षणगृह, नवी पेठ, पंढरपूर जि.सोलापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	६५
१७	सोलापूर	प्रादेशिक परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह, पंढरपूर, जि.सोलापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	४०
१८	सोलापूर	प्रादेशिक परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह, उत्तर सदर बाजार, सोलापूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	६०
१९	अहमदनगर	रिजनल प्रोबेशन अँड आफटर केअर असोसिएशन संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह श्रीरामपूर जि.अहमदनगर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	२०
२०	अहमदनगर	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह/ बालगृह, झारेकर गल्ली, अहमदनगर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	२५
२१	अहमदनगर	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलींचे निरिक्षणगृह/ बालगृह, झारेकर गल्ली, अहमदनगर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	४०
२२	अहमदनगर	रिजनल प्रोबेशन अँड आफ्टर केअर असोसिएशन संचलित निरिक्षणगृह/बालगृह संगमनेर, डी.एङ कॉलेजजवळ, अकोले बायपास रोड, ता.संगमनेर, जि.अहमदनगर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	३०
२३	नाशिक	प्रादेशिक परिवीक्षा आणि अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे बालगृह (निरीक्षणगृह/ बालगृह) सर्व नं. ७२९ ब मोची कॉलनी एस.आर.पी कॅम्प जवळ मालेगांव कॅम्प ता.मालेगाव जि.नाशिक	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	३०
२४	नाशिक	प्रादेशिक परिवीक्षा आणि अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे बालगृह (निरीक्षणगृह) दिवाडकर बंगला कँप परिसर येवला रोड, मनमाड ४२३१०४ जि. नाशिक .	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१०	२०
२५	नाशिक	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना नाशिक मुलींचे निरिक्षणगृह /बालगृह उंटवाडी रोड, नाशिक.	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	१५
२६	नाशिक	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना नाशिक मुलांचे निरिक्षणगृह /बालगृह उंटवाडी रोड, नाशिक.	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	१५

२७	जळगांव	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलींचे निरिक्षण गृह जळगांव जि. जळगांव	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	७	२५
२८	जळगांव	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षण गृह जळगांव जि. जळगांव	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	४०
२९	धुळे	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह, साक्री रोड, धुळे.	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	५	२०
३०	धुळे	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलींचे निरिक्षणगृह, साक्री रोड, धुळे.	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	५	२०
३१	नंदूरबार	कृषी व ग्रामिण विकास संस्था संचलित श्रीयाद मुलींचे निरिक्षणगृह, नंदूरबार	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	५	२०
३२	औंरगाबाद	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह, एम -१२ हुडको औंरगाबाद	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	३५
३३	बीड	वसुंधरा सेवा प्रतिष्ठाण आंबेजोगाई मुलींचे निरिक्षणगृह आंबेजोगाई जि. बीड	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१५	३५
३४	उस्मानाबाद	धर्मवीर संभाजी राजे सामाजिक बहुउद्देशिय संस्था तुळजापूर संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह /बालगृह सांजारोड, जि. उस्मानाबाद	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	३५
३५	नांदेड	संधी निकेतन शिक्षण संस्था, वडगांव ता.मुखेड जि. नांदेड संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह नवजीवन नगर, नांदेड	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	२०	३०
३६	लातूर	श्री गणेश शिक्षण प्रसारक मंडळ अहमदपूर संचिलत मुलींचे निरिक्षणगृह एम.आय.डी.सी.रोड, लातूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१५	३५
३७	लातूर	जिल्हा परिविक्षा व अनुरक्षण संघटना संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह / बालगृह, लेबर कॉलनी लातूर	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	१५	३५
३८	परभणी	लक्ष्मी प्रतिष्ठाण परभणी संचलित मुलांचे निरिक्षणगृह, सहकारनगर, पोस्ट ऑफिस जवळ जुना पेडगांव रोड, परभणी	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुले	५	२०
३९	हिंगोली	बळीराम नाईक शिक्षण प्रसारक मंडळ सरस्वती मुलींचे निरिक्षणगृह/बालगृह प्लॉट नं ५७, सावकरनगर, थापटी तांडा, हिंगोली.	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	५	२०
४०	वाशिम	पिपल्स एज्युकेशन सोसायटी बुलढाणा संचलित दिशा मुलींचे निरिक्षणगृह/ बालगृह, अकोला नाका वाशिम जि. वाशिम	निरिक्षणगृह /बालगृह	मुली	१०	४०

NILESH JANARDAN PATIL

Digitally signed by NILESH JANARDAN PATIL
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT DEPARTMENT, 2.5.4.20=b7f57a5d2af23fdb37cfec3c30cfe085ddbef06ea381e7e81401a472bbb966f7, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=B7D8429F943427129A6A081EE223FEAC961CDD926C4D3542C55A470F22A7C7AE, cn=NILESH JANARDAN PATIL
Date: 2023.05.12 14:45:17 +05'30'

(डॉ. निलेश ज. पाटील)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन